

geplukt en op de schilderachtige markten zijn vele soorten paddestoelen, die we hier nooit op onze tafel zien, te koop.
Kortom een land dat ieder wat biedt en waar men niet over uitgepraat raakt.

Meer in het Durmitor-gebergte.

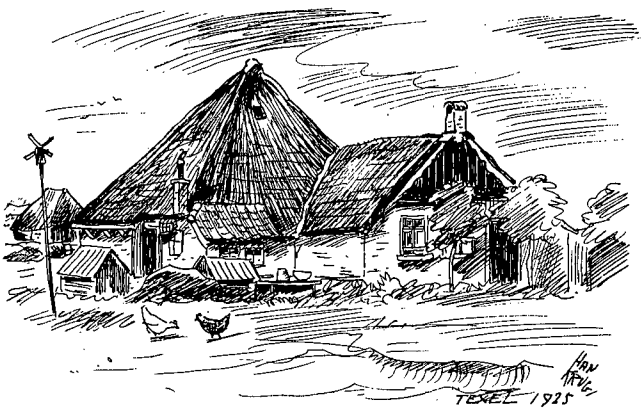
Foto: G. Middelman.

Han Krug

De Bremakker op Texel

Naar aanleiding van de circulaire in Natura togen wij op een mooie dag eind september naar Texel en wel naar het Natuurcentrum van de schrijver en tekenaar Han Alta.

De eerste maal dat wij naar Texel gingen was in augustus 1925. Dat ging toen natuurlijk per rijwieltje. Nadien kwamen wij er nog verscheidene malen o.a. met N.N.V.-kampjes met de tent of in het kampgebouw California halverwege Den Burg en de Koog en in het duinterrein de Krim bij de Cocksdorp. Toen was Texel nog geen recreatiegebied voor duizenden kampeers en pensionisten of bungalowbivakkeers. Toen wij dan nu, wij schrijven 1961, weer eens voet aan wal zetten sloeg ons de schrik om het hart. Geasfalteerde wegen, honderden huisjes met bloedrode daken, soms tegen oude boerenwoningen aangeplakt en sierlijke grasveldjes met banken, in de kleinste

dorpjes. De vroegere kronkelsloten waren door de ruilverkaveling in lineaalrechte waterafvoeren veranderd, waar vroeger de natte weiden vol vogels waren in allerlei soorten, nu droge weiden. Schaapskooien, voor zover nog aanwezig, dikwijls met golfplaten of rode pannen bedekt in plaats van het karaktervolle riet. In plaats van de Texelse schapen van de arme gronden, nu vele koeien op de met kunstmest vruchtbaar gemaakte weiden. Natuurlijk is men er materieel vooruit gegaan. Het gaat goed op Texel, iedereen heeft tenminste een bromfiets of als het even kan een auto om de wegen af te jagen. Maar als men op een duintop Texel overziet, een zee van rode daken met hier en daar nog een schapenboetje, zoals men ze op Texel noemt, kan men wel huilen. Toch heeft Texel nog mooie gebieden, zoals de bekende Slufter, de Krim en de Slikken bij de Eendrachtspolder, langs de dijk vanaf Oude Schild met de aardige plassen vol vogels in de natte weiden.

Naar de Mok is een kaarsrechte weg van grote breedte aangelegd. Het doel van die verkeersweg is wanneer de veerboot eenmaal zal varen vanaf Den Helder, een snelle verbinding te hebben met Texel. Dan kunnen natuurlijk grotere aantallen auto's en mensen vervoerd worden en de afstand Den Helder-De Mok is belangrijk korter. Dat is natuurlijk erg mooi, maar dan zal Texel nog meer mensen trekken, dan het nu al doet. Het gevolg zal zijn afsluiting van de zo kwetsbare duingebieden en waarschijnlijk ook van de Sluftervlakte, de broedplaats van talloze vogels. Ook gaan er al stemmen op om de duindoornbraak waardoor de Slufter ontstaan is, nu met de moderne hulpmiddelen maar dicht te maken. Dan zou er een groot, min of meer bruikbaar landbouwgebied ontstaan. Dan kunnen wij natuurminnaars wel wegblijven. Nu moet men niet denken het zal wel loslopen, maar dan vergist men zich danig. Wat is er niet geptesteerd om het natuurreservaat De Beer te behouden, alles te vergeefs. Een groot onvervangbaar stuk natuur is voorgoed onder een 5 meter hoge zandlaag bedolven, het Breed, een groot stuk moerassig land waar wilde zwanen, ganzen en allerlei soorten cenden e.d. de winter doorbrachten. Wat krijgen wij er voor in de plaats? De zware industrie met groene, paarse en zwarte gifwolken uitpuwende fabrieken. De rest van de Beer gaat er ook aan als de zeehaven aan de Maasvlakte komt. Nu kunnen wij wel praten er is nog een mooi stuk over, het groene strand, maar daar is enige uren voor nodig om dit vanuit Den Haag te bereiken. Nu moet ik altijd een beetje lachen als ik door de radio hoor spreken over zwerven door de natuur. Ja, vijftig jaar geleden toen de wulpen nog in de Westduinen broedden, maar blijf nu maar op de paden tussen het prikkeldraad, duingrond onder de voeten krijgt men niet meer, uitgezonderd dan in de Kijfhoek en Bierlap. Maar ik dwaal af. Wij gingen dus naar de Bremakker op Texel, stichting van Han Alta en daar hebben wij niets dan lof over. Daar slaapt men niet onder paardedekens zoals in de meeste kamphuizen, maar onder de fijnste wollen dekens die men zich denken kan. Het gebouw is groots en smaakvol ingericht, met een grote open haard waar de dennestammen lustig kunnen branden op koude avonden. De zaal en de slaapkamertjes hebben alle openslaande ramen.

De Bremakker ligt aan een zandweg langs het Staatsbosbeheer tussen Den Burg en De Koog. Een centraal punt waarvan men alle kanten op kan, zoals dat heet.

Heel de lange lijst van wat wij zagen op Texel kan ik in dit verband niet opsommen, maar enkele vogels en planten laat ik hier volgen: kluten, slobbeenden, talingen, steenlopers, watersnippen, grutto's, groenpoot- en zwarte ruiters, zilver- en goudplevieren, kanoetstrandlopers, bonte strandlopers, kwikstaarten, kieviten, bergeenden, ijsvogels, een kleine jager e.a. meer voorkomende vogels.

In de duinvalleien vonden wij o.a. de slanke gentiaan, op de Beer voor het grootste deel onder het zand bedolven en parnassia's. De kalkarme duinen hebben nog flink wat heidebegroeiing met de daarbij behorende plantengroei.

Ik moet iedere liefhebber van onze eilanden de raad geven, maak dat je er bij komt voor het te laat is. Want eenmaal zal de tijd komen dat alle waddeneilanden door dijken met elkaar verbonden zullen worden en dan is het karakter der eilanden verloren. Kijkend vanaf mijn duintop en bedenkend hoe Texel vroeger was en hoe het nu is, schreef ik in het zand „Texel wat was je rijk toen je arm was, wat ben je arm nu je rijk bent”.

G. Houtman

Albino-egels

Enige jaren geleden vermeldde het „Dagblad van West-Friesland” dat er in Obdam twee witte egels waren gevangen. Jammer genoeg heb ik de twee dieren toen niet gezien. Ook weet ik niet waar deze albino's zijn gebleven, maar in september 1961 kreeg ik vanuit Schagerbrug een bericht, dat iemand daar in het bezit was van een witte egel. Daar het me nog steeds dwars zat geen kennis te hebben gemaakt met de Obdammer albino's, ben ik met spoed naar Schagerbrug gereden. De reis was niet tevergeefs. Niet alleen een albino, maar bovendien ook nog de moeder met drie normale kinderen werden daar met zorg in een groot kippenhok verpleegd. Brood, ei, pap en rijpe peren kregen de dieren.

Daar de „eigenaars” de dieren wel kwijt wilden, werden de vijf egels meegenomen naar Hoorn. Daar heb ik ze negen dagen in mijn schuur gehouden. Hadden we elke belangstellende een kwartje gevraagd, dan hadden we beslist „een winterserre voor onbehuiste egels” kunnen openen.

Gelukkig gingen onze kostgangers na negen dagen naar de Kinderboerderij van de School- en Werktuinen in Den Haag. Nu heeft onze algemeen voorzitter de zorg over de dieren. De Haagse lucht schijnt, ondanks de Europoort, de dieren goed te bekommen. Bijna twee uur ben ik bezig geweest om de toch niet zo grote schuur weer zo te maken, dat we gewoon over de tegels konden lopen. Geen kwaad van onze egels, maar smerig dat ze alles maken! En vies ruiken!

Een week later werd — dank zij een publikatie van onze altijd actieve plaatselijke pers — een tweede witte egel bij mij thuis gebracht. Opgevist uit een regenputje te Avenhorn. Ook dit dier verhuisde naar Den Haag, naar onze alg. voorzitter. Maar de